

Alleen de liefde telt

A photograph of two young women sitting on a wooden log by the water at sunset. The woman on the left has dark, wavy hair and is wearing a floral patterned top and a dark skirt. The woman on the right has long, wavy blonde hair and is wearing a white short-sleeved top and denim shorts. They are both looking out over the water towards the setting sun, which creates a warm, golden glow. The water is slightly rippled, and the sky is a mix of orange and yellow.

GERDA VAN
WAGENINGEN

ALLEEN DE LIEFDE TELT

Hoofdstuk 1

Het was stil in huis. Bij de burens was niet het minste geluidje te horen. Vanaf de straat klonken vrolijke zomergeluiden haar huis binnen. Spelende kinderen, het blaffen van een jonge hond, in de verte het beieren van kerkklokken. Ze klonken vrolijk. Zou er een bruiloft zijn?

Celeste van Hooghalen zuchtte eens. Eigenlijk was het doodzonde dat ze geen tijd had om nu naar buiten te gaan en te genieten van deze zeldzaam mooie meidag, waarop de zon uitbundig scheen en slechts zo nu en dan achter een paar minieme wolkenflarden wegschool. Een dag waarop het kwik tot net boven de twintig graden was opgelopen en een zacht windje ervoor zorgde dat het niet al te warm werd. Was het een wonder dat iedereen buiten was om iets gezelligs te doen? Of om zomaar een poosje te gaan zitten niksen en zich te koesteren in de warmte van de zon na een kil voorjaar dat nog weinig gelegenheid tot buiten zitten had geboden? Zelf zou ze daar ook even tijd voor moeten nemen, maar dat kon echt niet. Ze was nog lang niet klaar.

Met een somber gezicht keek Celeste naar de emmer en de sopdoek in haar ene hand, een paar huishoudhandschoenen en de fles schoonmaakmiddel in de andere. Ze moest de keukenkastjes nog afzemen en de plavuizen vloer dweilen en... Ze slikte eens omdat ze die bal in haar keel voelde, maar het nare gevoel liet zich niet wegslikken. Met een zucht toog ze weer aan het werk. Mijmeren over wat had kunnen zijn, had immers geen enkele zin.

‘Mam!’

De sombere gedachten die Celeste weer besprongen hadden, werden abrupt afgebroken. Haar dochters. Ze kwamen thuis. Was het werkelijk al zo laat? Even werd Celeste zenuwachtig omdat er

nog zoveel werk was dat gedaan moest worden, maar toen zette ze gelaten de emmer op het aanrecht neer. De meisjes zouden eerst thee willen en voor ze verder kon gaan met soppen zou ze eerst naar hun schoolbelevissen moeten luisteren. Een tikje schuldig vulde ze de waterkoker. Dat ging sneller dan een ketel met water warm maken op het fornuis. Misschien wilden Josine en Jemaine naar het zwembad, dan kon zij tenminste weer snel verdergaan met haar werk. Celeste beet hard op haar lippen. De tranen brandden ineens achter haar ogen en die bal in haar keel zat er ook nog steeds. Maar met de moed zoveel vrouwen eigen, verdrong ze haar eigen zorgen en toverde ze een glimlach om haar lippen. Ze luisterde naar de verhalen van haar twee dochters, elf en twaalf jaar oud. Josine was de oudste en zou na de vakantie naar de brugklas gaan. Ze maakte zich met de dag drukker over de vraag of ze wel het juiste materiaal had. Dat luisterde nauw. De juiste agenda scheen ineens van levensbelang, het mooiste kaftpapier was nog niet goed genoeg en meer van die dingen. Jemaine bemoeide zich overigens druk met die zaken. Volgend jaar was ze immers zelf aan de beurt.

Veel hoefde Celeste niet te zeggen tegen haar kwetterende tweetal. Ze wrong haar handen in haar schoot omdat ze steeds zenuwachtiger werd. Haar werk bleef nu alsmaar liggen en als ze niet klaarkwam met de taken die ze zichzelf had opgelegd, wist ze wel waar dat op uit zou draaien.

‘Mam, mogen we gaan zwemmen?’ vroeg Jemaine na een kwartier, toen ze genoeg begon te krijgen van de zaken waar Josine niet over uitgepraat raakte. ‘Iedereen gaat.’

Een zucht van verlichting kon Celeste nog net binnen houden. ‘Natuurlijk, schat. Als je om zes uur maar weer thuis bent. Jij gaat zeker wel mee, Josine?’

‘Ik weet het niet, mam. Ik moet nog...’

‘Doe het nu maar. Morgen regent het misschien weer en dan heb je er spijt van dat je de kans hebt laten lopen.’

Terwijl het tweetal de trap opstormde om handdoeken en wat dies meer zij op te zoeken, vulde Celeste haar emmer met een schoon

sopje. Ze voelde zich een stuk beter nu ze verder kon gaan met schoonmaken.

‘Ben je nu nog niet klaar met dat eeuwige schoonmaken?’ vroeg Josine en haar stem klonk een tikje verstoord.

‘Bijna,’ mompelde Celeste. ‘Ga nu maar. Anders is het de moeite niet meer.’

‘Goed dan. Tot straks, mam.’

‘Ja, lieverds, tot straks.’

Opgelucht keek ze het tweetal na. Ziezo. Het was nog maar net vier uur. Ze kon nog een uur doorgaan met haar zeemwerk eer het tijd was dat ze aan het eten moest beginnen. Een zucht ontsnapte aan haar lippen. Toen deed ze haar huishoudhandschoenen aan. Eenmaal bezig namen de gevoelens van spanning die haar zo hinderden, direct af.

‘Hoi!’

Nee, hè, dacht Celeste terwijl ze geschrokken opkeek. ‘Nee maar, Marita, ben jij het?’ Ze ontspande direct weer. Marita Verstappen woonde drie huizen verderop in de straat die aan weerszijden omzoomd was met rijtjeshuizen van het type doorzonwoning. Een wat eentonige straat misschien, maar de mensen die er woonden hadden het er best naar hun zin en de sfeer onderling was over het algemeen hartelijk te noemen. Marita was de buurvrouw met wie Celeste het beste overweg kon. Sinds de familie Van Hooghalen zeven jaar geleden in de straat was komen wonen, was het altijd Marita geweest die voor haar klaarstond als dat nodig was. Ze paste op de kinderen, zodat Celeste eens ergens alleen heen had kunnen gaan, ze zorgde in de vakantie voor de planten en haalde de post uit de brievenbus. Marita was sinds twee jaar alleen in haar huis achtergebleven. Haar echtgenoot had op kantoor een andere vrouw leren kennen, tien jaar jonger dan zijn vrouw. Ach, hoe vaak hoorde je tegenwoordig niet iets dergelijks? Marita was nu zevenenvestig, enkele jaren ouder dan Celeste. Sinds het vertrek van haar man en ook van haar dochter, die enkele maanden later op kamers was gaan wonen, leed ze aan een hele serie kwalen, die door de dokter als

‘zenuwen’ werden gekwalificeerd. Maar als ze erover praten wilde, en dat kwam nog al eens voor omdat ze zich veel zorgen maakte over die onduidelijke pijnen, vond ze bij Celeste altijd een gewillig oor. Celeste wist immers zelf wat het was om moeilijkheden te hebben die zich niet zomaar lieten oplossen. Marita’s dochter, Shirley, was inmiddels drieëntwintig. Ze studeerde nog en gelukkig wilde haar vader die kosten dragen, want Marita zou dat niet kunnen met haar bijstandsuitkering die maar nauwelijks aangevuld werd door het feit dat ze parttime werk had gevonden. Het was hard voor haar geweest om altijd een gezin te hebben gehad en dan ineens helemaal alleen in het leven te staan, terwijl de omgeving waar je woonde je elke dag opnieuw herinnerde aan andere, vooral betere tijden.

‘Ik heb nooit gesnapt hoe jij met die ondingen aan je hand kunt werken,’ lachte Marita, terwijl ze op de felgekleurde huishoudhandschoenen wees.

‘Momenteel moet ik wel, al is het inderdaad hinderlijk en onplezierig. Maar mijn handen zitten sinds een paar weken helemaal onder het eczeem en deze keer wil het maar niet overgaan.’

‘Ja, dat vertelde je. Helpt de zalf van de dokter niet? Je zou eigenlijk niet zoveel met je handen in het sop moeten zitten.’

Celeste knikte verdrietig.

‘Het spijt me,’ mompelde Marita direct schuld bewust. ‘Moet je vandaag nog veel doen, kind?’

De hartelijke toon waarop ze dat zei maakte dat Celeste eindelijk kon glimlachen. Ze knikte. ‘Ik ben vandaag zoveel opgehouden. Vanmorgen naar de dokter voor een andere zalf, vanmiddag een paar keer telefoon, onder andere van mijn moeder en zij hield me zoals altijd veel te lang aan de praat.’

‘Weet ze waarom je maar zo weinig tijd hebt?’

Bedrukt schudde Celeste haar hoofd. ‘Nee. Ik durf het haar niet te vertellen. Nog steeds niet, zelfs niet nu het erger is dan ooit tevoren. Ze zou er niets van begrijpen, dat voel ik gewoon.’

‘Je durfde het mij indertijd ook niet te vertellen, Celeste, weet je nog? Zeem jij nu maar lekker verder, dan maak ik voor ons allebei

een beker oploskoffie. Ik ga even op de bank zitten en jij kunt ondertussen net zo hard doorwerken als je zelf wilt.'

`Van willen is geen sprake, ik móet, bedoel je!'

`We zijn me anders twee kneuzen bij mekaar,' bromde Marita, terwijl ze koffie maakte. `Een mooi span voor de bokkewagen gezegd.'

Celeste liet zowaar haar sop een paar tellen voor wat het was. `Twee kneuzen,' herhaalde ze. `Zijn we dat, vind je?'

`Wel, we hebben allebei een probleem waar we geen weg mee weten. Als ik jou niet had, Celeste, om zo nu en dan even tegenaan te praten, dan wist ik het niet. Ik zou me dan niet kunnen redden. Ik weet zelf best wel dat ik echt niet al die vreselijke kwalen heb die ik soms denk te hebben, maar ik voel het wèl zo. Dat is even onlogisch als de onrust en de angst die jij voelt als je niet klaarkomt met de taken die je jezelf hebt opgelegd.'

Met een onverwachte beweging smeed Celeste haar sopdoek in de emmer. `Ik háát het. Ik haat het om zo te zijn en tegelijkertijd kan ik het niet laten.'

`Je weet toch dat zoiets een schoonmaakdwang heet, hè?'

`En als jij denkt dat je een longontsteking hebt zodra je driemaal binnen het uur je neus hebt gesnoten, ben je een hypochonder.'

`Ziezo, we hebben elkaar weer lekker even uitgescholden, wat jou!'

Toen schoten ze allebei in de lach, maar echt vrolijk was die lach toch niet te noemen. In ieder geval van Celestes kant was het een lach die bol stond van wanhoop. Ze ging met een zucht naast Marita op de bank zitten en nadenkend blies ze in het bruine vocht. `Er zijn mensen die ergere dingen hebben en die dat graag zouden willen ruilen voor onze zorgen. Daar denk ik elke dag aan. Dat is de enige manier om er niet aan onderdoor te gaan.'

`Je hebt gelijk. Maar je eigen zere vinger voel je nu eenmaal beter dan de zere arm van een ander.'

`Als we het allemaal zo goed weten, waarom kunnen we onze problemen dan niet oplossen, denk je? Dat vraag ik me zo vaak af.'

`Dat kunnen we wel, op den duur. Het kost alleen tijd.'

`Mij lukt het echt niet.' En ineens waren daar de tranen die Celeste de hele dag al had lopen verbijten.

`Natuurlijk lukt het jou ook. Je bent immers niet altijd zo geweest?

Celeste snoot haar neus en nam nog een slokje koffie die al aardig begon af te koelen. `Schoon en netjes was ik altijd al, voor zover ik me dat herinner. Maar bijna ongemerkt werd het erger. Ik stond er nooit bij stil. Het ging eigenlijk heel geleidelijk.'

`Toen je zeven jaar geleden hier in de straat kwam wonen, moesten je kinderen twee keer per dag onder de douche en als ze buiten wilden spelen mocht dat bijna nooit, omdat ze dan vies werden.'

`Viel je dat toen op?

`Lieverd, ik denk niet dat andere mensen er erg in hadden maar mij viel het op omdat we al snel goed met elkaar omgingen. Maar ik denk niet dat de oppervlakkige waarnemer iets bijzonders aan je merkte. Tóen niet en nu overigens nòg steeds niet. Ik herinner me zelfs dat ik in die tijd een grote bewondering voor je had. Bij jou was alles altijd zo netjes en verzorgd. Bij mij wilde het daar nogal eens aan schorten.'

`En ik benijdde jou, omdat je zo gemakkelijk door het leven scheen te gaan.'

`Schéén, inderdaad, Celeste. Allemaal schone schijn. Kijk, ik heb van kinds af aan altijd al de neiging gehad om het ergste te denken als ik iets mankeerde, maar zo was mijn moeder ook. Het ging in die tijd niet zo ver als dat later het geval was. Vooral nadat mijn moeder aan kanker was overleden, werd het erger. En toen ik alleen was achtergebleven, liep het de spuigaten uit. Ik weet best dat dat overdrijven nu te ver gaat.'

`Toe, je moet niet bij de pakken neerzitten, hoor.' Troostend legde Celeste een arm om Marita heen.

`Het is te gek voor woorden. Als ik hoofdpijn heb, weet ik zeker dat het komt door een enge hersentumor. Als ik moeite heb met

ademhalen is het geen hyperventilatie, zoals de dokter zegt, maar ben ik ervan overtuigd dat ik iets aan mijn hart of longen heb. Hoe ik ook verstandelijk tegen mezelf ga zitten redeneren dat ik niet zo gek moet doen, het helpt op zo'n moment niet. Dat gevoel is sterker dan mijn verstandelijke overwegingen.'

`Dat komt doordat je andere gevoelens zo moeilijk toelaat.'

De oudste van de twee vrouwen knikte. `Misschien is het gemakkelijker om ziek te zijn, of te denken dat je het bent, dan om toe te moeten geven hoe eenzaam je bent, hoe hard je iemand nodig hebt terwijl er niemand is. En bij jou is het al niet veel anders, daarom begrijp ik je zo goed. Jij wast en sopt en zeemt. Heb je je ooit afgevraagd wat het is dat je eigenlijk schoon wilt wassen?

`Wat is dat nu voor een zotte vraag?

`Is dat zo mal? Of is het wellicht toch een tikje onlogisch om elke dag je kamer helemaal uit te zemen en je keuken te soppen? Om elke dag te doen wat zelfs een zeer propere huisvrouw slechts eenmaal per week doet?

Celeste boog het hoofd. `Ik kan het niet helpen, Marita. Zoals jij het niet helpen kunt altijd iets ergs te denken als je wat mankeert. Zelfs nu, nu we toch zo vertrouwelijk met elkaar zitten te praten en we allebei weten dit soort momenten hard nodig te hebben, ben ik onrustig omdat ik niet klaarkom met de dingen die ik moet doen.'

`Taken die je jezelf hebt opgelegd.'

`Ja.' Celeste keek haar vriendin aan met wanhoop in haar ogen. `Ik word zo geplaagd door schuldgevoelens hierover. Waarom heb ik zoiets gekst? Ik heb immers alles? Een man, een leuk huis, kinderen. We zijn gezond en onze ouders zijn nog gezond. Henk heeft een goede baan, noem maar op. Ik kan het niet helpen dat ik me schuldig voel omdat ik ondanks dat alles toch niet gelukkig kan zijn. Waarom is het voor mij onmogelijk geworden gewoon de boel de boel te laten op een dag als deze en te genieten van het mooie weer, te genieten van al het goede dat mijn leven te bieden heeft? De meiden zijn naar het zwembad, maar ik kan nooit met ze mee, want dan kom ik niet klaar met... met alles.' Celeste zuchtte.

Marita had intussen haar koffie op en zette de lege beker voor zich op het tafeltje.

`We mogen wel blij zijn dat we elkaar hebben gevonden, Celeste. Jij hoeft voor mij niet te verbergen hoe erg je eraan toe bent en evenmin hoeft ik me er tegenover jou voor te schamen om mijn hele naakte eenzaamheid te tonen. Alleen al omdat jij er bent, ben ik toch beter af dan veel van mijn lotgenoten, die helemaal niemand meer hebben.'

`Je hebt Shirley ook nog.'

`Ja, maar dat is toch anders. Ze weet dat ik me erg alleen voel en dat mag ook. Ik hoef me er uiteindelijk niet voor te schamen dat haar vader me veel verdriet heeft gedaan, vooral door de manier waarop het toen allemaal is gegaan. Desalniettemin leidt ze haar eigen leven en heeft ze haar eigen problemen. Zo hoort het ook. Ze moet er niet tegenop gaan zien om bij haar moeder thuis te komen en dat zou gemakkelijk gebeuren als ik mijn zorgen tegenover haar uitsprak.'

`Vond je het niet erg dat ze de deur uitging zo kort nadat je man was weggegaan?

`Er was al langer sprake van. Ze ging studeren en van het dorp naar de universiteit op en neer reizen zou eenvoudig te veel tijd opslokken. Natuurlijk schreeuwde mijn hart op dat moment een protest uit om haar tegen te houden, maar mijn verstand zei dat het goed was dat ze haar eigen leven ging leiden en ik kneep mijn lippen dus maar op elkaar. Shirley heeft recht op een paar leuke, onbekommerde studie jaren. Ze is bovendien heel nuchter. Als ze al merkt dat ik me niet lekker voel, lacht ze maar wat en zegt dat het zo zachtjes aan de overgang wel zal zijn.'

`En, is het de overgang?' glimlachte Celeste.

`Welnee. Nu ja, een opvlieger zo nu en dan heb ik al wel, maar verder niets. Nee, Celeste, ik kan mezelf niet goed blootgeven tegenover mijn dochter. Ik vertel haar zo nu en dan wel eens wat, maar meer dan een tipje van de sluier oplichten is dat niet. Ik kan haar eenvoudig mijn verdriet niet laten zien. Ik kan het niet.'

`Netzomin als ik mijn zorgen laat merken aan Henk en de meisjes,

zelfs niet als ze me plagen met mijn poetsdwang en dat me pijn doet. Een dwang, zei je daarnet. Dat is het ook.'

Marita knikte. 'Er was laatst een programma over op de televisie.'

'O ja?' zei Celeste en haar ogen kregen een verdrietige uitdrukking. 'Ik heb er geen erg in gehad.'

'Jij had daar kunnen zitten en als ik eerlijk ben, kreeg ik een beetje kippevel van wat die meneer in dat programma zei. Kennelijk hebben ze dezelfde problemen als jij, Celeste. Je moet dat maar als een troost beschouwen. Je zou kunnen overwegen hulp te zoeken. Misschien is dat nodig, Celeste.'

'Maar hoe? En waar? Niemand zou me geloven. Ze zouden alleen maar denken dat ik schromelijk overdrijf.'

'Nee, hoor. Ik denk dat mensen in de hulpverlening dit soort problemen regelmatig tegenkomen. Maar je zou er goed aan doen om bij het begin te beginnen. Praat er eens met de dokter over.'

'Dat durf ik niet.'

Juist omdat het Marita was die bij haar was, geneerde Celeste zich er niet voor weer ijverig verder te gaan met dat wat ze nog moest afkrijgen voor ze straks aardappelen ging schillen en groente schoonmaken. 'Ik heb nog maar zo kort de tijd,' verontschuldigde ze zich.

'Word je daar zenuwachtig van?'

'Ik ben de hele dag al laat en inmiddels is het al half vijf geweest.'

'Moet ik je even helpen?' Marita keek om zich heen in de brand-schone kamer en zou echt niet weten waar er nog wat te zemen viel.

'Nee, nee, ik wil het zelf doen. Ik móet het zelf doen, anders heb ik het gevoel dat het nog even vies is.'

'Nu, dan stap ik maar weer eens op. Bedankt voor het luisteren, lieverd.'

'Dat gaat over en weer,' knikte Celeste.

'Precies, en daarom is het ook mogelijk dat we zo eerlijk tegenover elkaar zijn over onze gevoelens.'

'We kennen elkaar ondertussen zo goed dat we allebei aan een half woord genoeg hebben, nietwaar?'

De ander knikte. 'Ik voel me een stuk beter dan daarnet. Bedankt.'

‘Ik schiet nu toch ook lekker op en ben daardoor minder zenuwachtig dan daarnet. Tot kijk.’

‘Groetjes.’ Ze lachten. IJverig ging Celeste onder dit alles door met haar werk. Om tien minuten over vijf was ze dan toch eindelijk klaar. Ze haastte zich naar de keuken om aan het eten te gaan beginnen.

Rumoerig tuimelden de twee meisjes om kwart over zes de keuken in, kort erna gevolgd door hun vader die fluitend uit kantoor kwam. ‘Dag schat, wat eten we?’

‘Worteltjes met peultjes,’ antwoordde ze. Ze was nu niet langer zo gespannen, maar ze keek wel bedenkelijk toen Jemaine haar badtas op de schone keukenvloer zette. ‘Nemen jullie maar gauw een douche, en ruim meteen je badgoed op.’

‘Toe nu, mam, ik verga van de honger. Eerst eten, hoor, ik heb net uren in het water gelegen.’

Opnieuw moest Celeste zich verbijten, maar toen diende ze het eten op. Henk hield er ook niet van als hij moest wachten. Voor even was de rust in huis weergekeerd.

‘Als het zulk mooi weer blijft, gaan we dan zaterdag naar het strand?’ bedelde Josine verlangend.

‘Nee, we...’ begon Celeste direct geschrokken. Strand, zand, rommel en viezigheid. Ze moest er niet aan denken.

‘Ik zou er eigenlijk best zin in hebben,’ liet Henk echter weten. ‘Lekker wat kleur krijgen op mijn veel te blanke velletje.’

‘Maar...’ probeerde ze nog.

‘Als jij geen zin hebt, blijf je toch thuis?’

Ze zuchtte. ‘Je weet dat ik tegen de rommel opzie.’

‘Als het aan jou ligt, voelen we ons altijd vies en moeten we zelfs grondig in bad als we het alleen maar wagen om onze neus te snuiten,’ beet hij haar ongewoon fel toe.

Van schrik hielden de twee meisjes hun mond en Celeste had het gevoel dat haar hart een slag oversloeg van schrik. ‘Maar ik...’

Henk kleurde een beetje. ‘Sorry, schat, dat had ik niet moeten

zeggen. Ik heb een drukke dag gehad op de zaak en daar zal het wel aan liggen. Trek het je nu niet aan, wil je?

Ze boog het hoofd om haar gevoelens van gekwetstheid te verbergen. 'Ik zal erover denken zaterdag mee te gaan.'

De meisjes kletsten nu onbekommerd verder. Maar die avond in bed kon Celeste de slaap niet vatten en dacht ze met een zwaar gevoel in haar hart terug aan dat pijnlijke moment.

Er waren de laatste tijd meer van dergelijke momenten geweest, realiseerde ze zich ineens. Het gesprek dat ze die middag met Marita had gehad, kwam weer boven. Haar poetsen en zemen was een probleem geworden, dat besepte ze zelf. Marita had het een dwang genoemd, daar werd ze onrustig van. Maar het hinderde haar bij zoveel dingen. Als er bezoek was geweest, wat tegenwoordig overigens steeds minder voorkwam, voelde ze zich genoodzaakt om naderhand alle deurkrukken af te zemen. Als ze dat niet deed, werd ze heel erg zenuwachtig. Handen schudden bezorgde haar tegenwoordig een regelrecht gevoel van onbehagen, want zoveel mensen waren helemaal niet schoon op zichzelf en dat alles droegen ze over via hun handen. Ze voelde zich ongemakkelijk als ze ergens koffie moest drinken terwijl het kopje misschien niet brandschoon was geweest. Zelfs bij Marita voelde ze zich de laatste tijd niet helemaal op haar gemak als ze er koffie dronk, maar daar vocht ze toch tegen. Ach, ze kon het echt niet langer ontkennen. Het was een groot probleem geworden, dat haar hele leven beïnvloedde. Dat eczeem op haar handen had immers een duidelijke oorzaak: te veel soppen en schoonmaken. Ondanks de huishoudhandschoenen werden je handen altijd vochtig als je aan het werk was en alle handcrème van de wereld hielp daar niet afdoende tegen. Maar het strand... oh, ze moest er niet aan denken urenlang in dat vieze zand te moeten zitten, dat overal tussen kwam en dat ze later thuis ook nog overal tegen zou komen.

Celeste draaide zich rusteloos om. Ze wist dat ze nog urenlang niet zou kunnen slapen.

Hoofdstuk 2

Een paar huizen verderop begon Marita Verstappen met een zucht aan het voorbereiden van haar karige avondmaaltijd. Alleen eten, dacht ze, dat vond ze nog het ergste van alles. De dag kwam ze tenslotte wel door. Ze had drie ochtenden per week haar werk als huishoudelijke hulp bij bejaarde mensen. Dat leidde af. Dan sprak ze eens iemand. Vaak waren die mensen net zo eenzaam als zij, al hadden zij die toestand al aanvaard en was zij nog lang niet zover. Een of twee keer in de week belde Shirley op. Daar keek Marita dan uren naar uit, maar ze wachtte zich er wel voor dat al te duidelijk te laten blijken. De telefoontjes duurden trouwens altijd maar kort, maar toch waren ze voor Marita hoogtepunten. Shirley was tenslotte jong en verwachtte nog zoveel van het leven. Helaas leek ze erg veel op haar vader, beiden leefden ze voor zichzelf. De telefoontjes bestonden er dan ook voornamelijk uit dat Shirley vertelde wat ze allemaal gedaan had of nog wilde gaan doen. Zelden vroeg ze hoe het met Marita ging en dus waakte deze er zorgvuldig voor niet te koop te lopen met haar eigen ontgoocheling en teleurstelling, bang als ze was dat haar dochter dan helemaal niet meer zou bellen. Ze moest uiteindelijk zelf haar problemen zien op te lossen en ze wist best dat ze daar nog wat meer tijd voor nodig had. Meer tijd dan ze zelf wilde en dat was natuurlijk erg vervelend.

Ze zuchtte en prikte in een halfgare aardappel. De hele middag had ze gelezen en een beetje televisie gekeken, de uren waren tergend langzaam omgekropen. Ze had het te warm gevonden om buiten in het zonnetje te gaan zitten. Sinds ze vorig jaar de eerste opvliegers had gekregen kon ze daar niet zo goed meer tegen. Misschien zou het beter gaan als ze een beetje aan de warmte gewend raakte na de lange, koude wintermaanden.

Ze legde de vork terug op het aanrecht en begon wat ijsbergsla fijn te snijden. Ijsbergsla was een uitkomst voor mensen alleen. Het bleef veel langer goed dan andere slasoorten. Met haar zwakke gezondheid moest ze bovendien goed eten, anders... Ze zuchtte. Neen, nu niet gaan piekeren.

Ongemerkt had ze dat die middag toch weer gedaan, en de angstige gedachten die haar soms overvielen als ze in een dergelijke stemming was, hadden haar de deur uitgejaagd, naar Celeste. Wat was ze blij met haar! Tegenover Celeste kon ze eerlijk zijn, durfde ze haar pijn te laten zien. Het luchtte zo op om even over de pijntjes en kwalen te praten die haar plaagden. Natuurlijk wist ze best dat iedereen dacht dat ze veel te bezorgd was over haar gezondheid. Ze overdreef, op zijn Hollands gezegd. Wat haar gezondheid betreft maakte ze van een mug een olifant. Dat was pas begonnen toen ze alleen kwam te staan. Toen haar man pas weg was, had ze wel twee keer per week bij de dokter gezeten. Op zijn aanraden was ze tenslotte gaan werken en dat had haar goedgegaan, maar alle ellende was natuurlijk niet zomaar van de baan geweest.

Hè, nu deed ze precies wat ze niet wilde doen. Tobben. Ze moest haar hersens maar liever bij het eten houden. Eerst wat dressing over de sla. Gemakkelijk, die kant en klare flessen die je zo kon kopen. Voor jezelf alleen maakte je geen vingerhoedje dressing klaar. Eindelijk kon er een glimlach af bij Marita. Zie je nu wel, ze moest vaker proberen ergens de humor van in te zien. Ach, Celeste, die had het misschien nog veel moeilijker dan zichzelf. Ze deed wel net alsof haar steeds terugkerende gezeem gewoon was, alsof ze niet meer was dan gewoon een zeer propere vrouw, maar Marita wist wel beter. Net als Celeste zelf. Vaak dacht ze dat ze de enige was die de ernst van Celestes probleem inzag. Wat haar vriendin had, noemden ze laatst op de televisie een dwangneurose. Daar was ook zij best nog van geschrokken en toen had ze in de bibliotheek naar gegevens daarover gezocht. Toen was ze zich ten volle bewust geworden van de ernst van het probleem waar Celeste mee worstelde. Het was zo duidelijk geweest. Ze las over vrouwen die net als Celeste erg

zenuwachtig werden of zelfs angstgevoelens kregen als ze niet klaarkwamen met de taken die ze zichzelf hadden opgelegd. Marita wist ook dat Josine en Jemaine nooit vies mochten worden, zelfs niet bij het buitenspelen. Het zou, dacht ze, niet lang meer duren of de twee meisjes zouden daarover moeilijkheden gaan maken. Ze naderden de puberleeftijd en dan zouden ze zich heus niet alles meer laten gezeggen. Kleine kinderen wilden tenslotte nog wel geloven dat het gewoon was als je je nooit vies mocht maken en dat je zelfs al onder de douche moest als je maar een kwartier buiten had gespeeld, maar nu ze ouder werden zou dat snel afgelopen zijn. Vriendjes hadden de meisjes al in geen tijden mee naar huis mogen nemen. Celeste kon dat niet langer hebben en Marita vond in stilte dat het een wonder mocht heten dat zelfs Henk daar nooit bezwaar tegen maakte. Celestes probleem had zo bijna ongemerkt steeds kunnen groeien. Ze vroeg zich af of Henk nu echt niet in de gaten had dat er iets mis was gegaan, of wilde hij het misschien niet zien? Celeste vertelde nooit anders dan aardige dingen over haar man, maar zelf vond ze hem een tikje onverschillig ten opzichte van zijn vrouw en in stilte bedacht ze vaak dat het daar toch ook niet alleen maar rozegeur en maneschijn was. Hoe kon ze het anders verklaren dat Henk nog steeds niet in de gaten scheen te hebben dat zijn vrouw met een serieus probleem worstelde? Inmiddels beperkte de smetvrees Celestes leven steeds meer.

Hè, nu stonden de aardappelen droog te koken. Je moest je ook niet verliezen in gedachten als je bezig was eten te koken. De aardappelen koekten aan de pan, maar ze begonnen nog maar net lichtbruin te verkleuren, dus Marita besloot dat ze ze nog wel op kon eten, liever dan opnieuw te gaan schillen en nog een tijd te moeten wachten tot ze gaar zouden zijn. Wie zou het overigens zien? Ze had echt trek. Na een warme dag was ze altijd melig en had ze behoefte aan een warme maaltijd. Ze deed de stukjes aardappel op haar bord, viste het overgebleven gehaktballetje van gisteren uit de juspan en schepte een beetje van het bruine vocht over de aardappelen. Nu zag je er niets meer van. De sla erbij, televisie aan, dan was alleen eten

minder erg dan aan de eettafel te gaan zitten en denken aan wat vroeger was geweest en toch nooit meer terug zou komen. Als ze geluk had, speelde haar maag vanavond niet op. Ze zou toch binnenkort nog eens naar de dokter gaan, want stel je voor dat ze een maagzweer had. Als daar niets aan gedaan werd, kon je een levensgevaarlijke perforatie krijgen.

Nee. Nu deed ze het weer! Als iedereen die een beetje maagpijn had zou doodbloeden aan een maagbloeding met complicaties, dan was de wereldbevolking allang uitgestorven. Zo mocht ze niet denken. Het vergalde haar leven als ze daaraan toegaf. Ze was warempel oud en wijs genoeg om te weten dat het heus zo'n vaart niet zou lopen. Ze kon een zuigtablet nemen na het eten. Dat hielp. Wist ze soms niet meer wat de dokter had gezegd? Allemaal zenuwen en niet meer dan dat! Haar hoofdpijnen, haar maagkwaal, de hartkloppingen die ze had en zelfs de opvliegers die op zich doodgewoon waren voor vrouwen van haar leeftijd, werden erger doordat ze zoveel over haar gezondheid piekerde. Waarom kon ze dat tobben toch niet laten? Ach, het was net zoals met Celeste die het soppen en zemen niet kon laten. Iedereen had een zwakke plek waar opgekropte spanningen zich uitten. De lamme helpt de blinde, dat sloeg wel op Celeste en haarzelf. Wat was ze dankbaar dat ze een vriendin als Celeste had!

Zo, en nu was het werkelijk genoeg geweest. Marita zette haar lege bord in de vaatwasser, maakte een beker melk warm en deed daar wat geraspte nootmuskaat in, een ouderwets maar probaat huismiddeltje bij maagkwalen. Daarna nam ze een zuigtablet en installeerde zich weer voor de televisie. Straks zou ze in de invallende schemer een ommetje maken. Na deze zeldzaam lekkere dag zou dat haar goed doen, als haar maag het tenminste toeliet.

Celeste krabde gedachteloos haar handen. Vooral onder en om haar trouwring was een lelijke plek te zien. Het was rustig in de wachtkamer van de dokter. Hun kleine dorp had slechts één huisarts, een al wat oudere man die er zeer bedreven in was drie mensen in het

kwartier zijn spreekkamer in en uit te krijgen. Ze vond het vervelend hem opnieuw met het eczeem lastig te moeten vallen, maar ze werd gek van de jeuk.

`Mevrouw Van Hooghalen?

Ze schrok op uit haar overpeinzingen en volgde de dokter naar zijn spreekkamer.

`Vertelt u het maar.'

`Het zijn mijn handen, dokter. Het eczeem waarvoor ik al eerder ben geweest is nog niets minder geworden.'

`Laat u maar eens even kijken.' Hij zocht in de computer haar gegevens op. `De zalf die ik de vorige keer heb voorgeschreven heeft helemaal niet geholpen? Het zijn inderdaad lelijke plekken, daar.'

`Ja, dokter. De jeuk is het ergste.'

`Heeft u enig idee hoe u aan dit hardnekkige eczeem komt?'

`Nee, dokter. Ik draag vaak huishoudhandschoenen als ik moet zemen of soppen en ook met de afwas trek ik tegenwoordig die dingen aan, hoe onhandig ze ook zijn.'

`Dat lijkt me een goed idee. U zou eens een paar weken helemaal niet met uw handen in het water moeten zitten. Hoogstwaarschijnlijk zijn de klachten dan verdwenen.'

Celeste bloosde diep en draaide ongemakkelijk op haar stoel heen en weer, maar ze haastte zich om te antwoorden. `U begrijpt dat dat volslagen onmogelijk is voor een huisvrouw met een gezin, dokter.'

De oudere man keek haar doordringend aan over zijn halve leesbrilletje. `Heeft u soms zorgen, mevrouw Van Hooghalen? Eczeem heeft vaak psychische oorzaken.'

Celeste probeerde zich ervan af te maken. `Ach, dokter, wat zouden u en uw vakbroeders, met alle respect overigens, moeten beginnen zonder de zin: het zal wel psychisch zijn. Het lijkt me toe dat dat net een kleedje is waar je al het overgebleven stof onder kunt vegen,' zuchtte ze.

De man glimlachte tegen wil en dank. `Ik zal niet ontkennen dat dit gebeurt en dat het etiket ``psychisch'' wel erg gemakkelijk ergens

opgeplakt wordt als we iets niet weten. Aan de andere kant is het echter een onwankelbare waarheid dat de menselijke geest een grote rol speelt bij veel kwalen.'

'Dat zal ik niet tegenspreken, dokter,' zuchtte Celeste, terwijl ze de oudere man onzeker aankeek. Zou ze het hem nu durven vertellen of deed ze dat toch maar liever niet?

'Ik zal u een andere zalf voorschrijven,' ging hij echter al verder voor ze het met zichzelf eens was geworden. 'U doet er verstandig aan uw trouwring een poosje af te doen, zodat de plekken daar kunnen genezen, en verder blijf ik erbij dat het verstandig zou zijn zo min mogelijk in het water te zitten. Geniet maar lekker van het mooie weer, mevrouw Van Hooghalen. Laat de boel de boel. Dat doet meteen uw handen goed.'

'Ik weet het niet, hoor.'

De aarzeling in haar stem werd door de oudere man opgemerkt. 'Bent u graag in huis bezig? Misschien wel omdat het uw gedachten afleidt van andere dingen?' informeerde hij. Zeker voor zijn doen leek hij ineens alle tijd van de wereld te hebben.

Celeste haalde slecht op haar gemak haar schouders op. 'Nee. Graag doe ik het niet, dat is juist het gekke. Maar het lijkt wel of ik nooit klaarkom, of ik nooit genoeg kan doen op een dag.'

'Wat doet u dan zoal de hele dag? Nu het zulk lekker weer was, liep de klandizie van de dokter merkbaar terug, dus leunde hij achterover en keek de jonge vrouw tegenover zich eens onderzoekend aan. Ze was al herhaaldelijk met dezelfde klachten bij hem geweest en tot nog toe had niets geholpen. 'U bent waarschijnlijk zeer op orde en netheid gesteld?' vroeg hij dan.

Celeste veerde op. 'Precies, dokter. Maar met een gezin wordt alles altijd heel snel vuil en dus moet ik dan alles opnieuw nazemen.'

'Juist ja. U heeft toch wel eens gehoord dat al die agressieve stoffen in schoonmaakmiddelen en wat dies meer zij tot eczeem kunnen leiden bij iemand die daar gevoelig voor is?'

'Ja, dokter, maar het kan niet anders, ziet u.'

'O, het kan best, alleen denkt u dat het niet kan. Laat desnoods uw

man op zaterdagmorgen hier en daar wat schoonmaken. In deze geëmancipeerde tijden komt zoiets echt wel vaker voor.'

`Dat kan niet, dokter. Echt niet.'

`Maar waarom dan niet? Wil uw man u niet een beetje helpen of u op een andere wijze tegemoetkomen als dat nodig is?

`O, dat weet ik niet. Zo ligt het nu eenmaal, en dat hij in het huishouden zou moeten helpen is eenvoudig nooit aan de orde geweest. Misschien zou hij het niet eens erg vinden. Voor een enkele keer althans. Maar dat kan ik niet goedvinden.'

`Dat begrijp ik niet.'

`Wel, eh... dokter, alles is zo snel vies en dan moet het immers wel schoongemaakt worden. Dat kan echt niet dágen blijven liggen.'

`U bent dus niet alleen netjes, maar het gaat misschien wel een tikkeltje verder.'

Celeste keek de huisarts nu werkelijk ongemakkelijk aan. Ze aarzelde nog steeds en bloosde bijna tegen haar wil.

De man leunde nu aandachtig achterover. `Wat zou er kunnen gebeuren, denkt u, als u eens een weekje dat hele zeemwerk overslaat?

`Nu, eh... dat gebeurt niet. Dat kan toch niet, dokter? Ik móet het wel doen om de boel netjes te houden.'

`Aha, u móet het doen. Maar stel nu dat u het gewoon laat?

`Daar word ik dan erg zenuwachtig van, dokter.'

`En dan?

`Dan? Nu ja, niets. Dan pak ik gewoon mijn spullen en doe het toch.'

`Nee, nee, als u ook dan niet gaat schoonmaken. Wat gebeurt er dan?

`Zover komt het eenvoudig nooit. Als ik er onrustig van word, ga ik hoe dan ook aan de slag.'

`Zo, zo. Dus het is nog niet zo vreemd te veronderstellen dat ook in uw geval het eczeem mogelijk slechts een symptoom is van iets dat veel dieper gaat. Ik vermoedde dat al omdat de klachten steeds opnieuw terugkomen. Heeft u enig idee waarom u zo zenuwachtig

wordt als u niet kunt gaan schoonmaken?

`Nee, dokter.' Ze keek de man oprecht verwonderd aan. `Ik hou gewoon van een schoon en opgeruimd huis. Dat is alles.'

`Er zijn gevallen waarin zelfs netheid, zoals u het noemt, te ver gaat. Dan is er een probleem. Ik kom dat wel vaker tegen en het zou verstandig zijn als u er eens over na wilde denken waarom u zo'n grote behoefte heeft aan zemen en poetsen. Dat zou heel verhelderend kunnen werken. Weet u wat we afspreken? U gebruikt de nieuwe zelf en laat het sop eens een paar dagen met rust. Dat adviseer ik u met klem. Dan zie ik u graag over een week terug. Zeg tegen de assistente dat ze dan een lange afspraak maakt. Dan is er meer tijd om het een en ander eens goed door te praten.'

`Maar, dokter, is dat wel nodig?' Opeens dacht ze aan het woord smetvrees dat Marita een tijdje terug had laten vallen na een televisie-uitzending die ze zelf niet had gezien maar resoluut drong ze de gedachte daaraan weer weg.

`Misschien,' antwoordde de dokter kalm, `maar misschien ook niet. We zullen zien. Tot volgende week dan maar, mevrouw Van Hooghalen.'

`Goed dan,' gaf ze tenslotte schouderophalend toe. `Tot ziens.'

Zand. Overal zand. Aan haar handen, haar voeten, ja, zelfs tussen haar tanden. Met bonkend hart van de zenuwen was Celeste twee uur geleden uit de auto gestapt. Keer op keer was ze in zee geweest om al dat vieze zand voor even van zich af te spoelen, tot Henk een tikkeltje kribbig had opgemerkt dat ze nog een blaasontsteking zou oplopen als ze die al niet had, omdat ze zo vaak haar toevlucht moest nemen in het water dat waarachtig nog niet al te warm was om deze tijd van het jaar.

Ze liet het maar zo, mompelde iets vaags over smerige openbare toiletten en voelde zich doodongelukkig. Haar zenuwachtigheid was niet verdwenen toen ze eenmaal op het strand waren. Ze zag hoe de meisjes baldadig door het zand rolden, hoe Henk ervan genoot om net als vroeger een groot zandkasteel met Josine en Jemaine te

bouwen dat straks door de opkomende vloed ingenomen zou worden. Celeste voelde zich steeds ongelukkiger. Zorgvuldig bleef ze op de meegebrachte deken zitten. Keer op keer klopte ze handdoeken uit en legde ze op keurige stapeltjes. Aan de lopende band was ze in de weer met die geprepareerde doekjes waarmee ze handen en wat niet al kon afvegen. Ja, ze nam zelfs verschillende malen met een nat washandje de meegebrachte koeltas af en als ze daarmee dan weer klaar was, zocht ze opnieuw het water op, dat werkelijk nog ijskoud was. Daarin had Henk wel gelijk. Maar als ze zich had afgespoeld, voelde ze zich voor heel even wat minder gespannen. Als ze straks thuiskwamen, o, wat verlangde ze naar dat moment, dan ging ze eerst heerlijk onder de douche en... en... Toen maande ze zichzelf weer tot orde. Wist ze dan echt niet wat er zou gebeuren als ze eenmaal thuis was? Dan zou er overal zand zijn, spullen die waren neergegooid en moesten worden opgeruimd. De vloer zou er zeker vies van worden en ze zou nog uren aan het schoonmaken zijn eer dat alles weer netjes was. Lieve help, daar ging ze weer met haar gedachten. Nooit zou ze zich meer laten overhalen om naar het strand te gaan of iets anders te ondernemen waar een mens zo verschrikkelijk smerig van werd.

‘Wat kijk je toch bedrukt,’ mompelde Henk, die het afwerken van het zandkasteel verder aan Josine en Jemaine overliet. ‘Heb je geen plezier in zo’n heerlijk dagje uit, lieverd?’

Ze beet op haar lip en deed manmoedig een poging om zichzelf meester te blijven. ‘Al dat zand...’ mompelde ze vaag.

‘Voel je je vies?’

‘O ja.’ Tegen wil en dank sprongen er tranen in haar ogen.

‘Vreemd. Er is water genoeg en zand, lieve help, het is maar zand!’

Celeste wendde haar hoofd af en hij slaakte een zucht die ergens uit zijn tenen leek te komen.

‘Volgens mij, Celeste, is je schoonmaakwoede zo langzamerhand uitgegroeid tot een obsessie,’ zei hij plotseling strak.

Ze antwoordde niet, maar een paar tranen die ze niet meer kon

tegenhouden, biggelden over haar wangen.

‘Is het niet zo?’ drong hij aan.

Nu was zij degene die strak keek, eer ze in staat was om een antwoord te geven. ‘Ja, misschien heb je wel gelijk.’

‘Ik heb me er vaak aan gestoord, zeker de laatste twee jaar of zo. In die tijd is het wel erg de spuigaten uit gaan lopen. Ik wilde er nooit iets van zeggen omdat je daar verdrietig van zou worden, maar ik denk dat we er zo langzamerhand niet langer omheen kunnen dat het een probleem is geworden.’

‘Henk, kunnen we alsjeblieft wat vroeger naar huis gaan?’ smeekte ze onverwacht. Plotseling had Celeste het gevoel dat ze het hier geen vijf minuten langer zou kunnen uithouden. Ze stond op om op een halletje naar het water te gaan. Toen ze een paar minuten later bij de deken terugkwam, keek Henk haar bevreemd aan.

‘Naar huis? Nu al?’ Hij was duidelijk van zijn stuk gebracht. ‘Het is pas één uur. De dag is nog niet eens half om.’

‘Nog een uurtje, maar dan... alsjeblieft? We zijn hier al uren en de tijd kruipt zo langzaam om. Ik word er gek van, Henk.’

Nu was de blik in zijn ogen van verontwaardiging overgegaan in ernst. ‘Kun je er dan helemaal niet van genieten dat we zo gezellig met elkaar uit zijn?’ vroeg hij verbluft.

Ze schudde het hoofd. ‘Nee. Ik zit me aldoor te verbijten. Ik wil zo ontzettend graag naar huis terug, maar om jullie zal ik proberen het nog een uurtje uit te houden.’

‘Maar de meisjes zullen dat niet leuk vinden.’ Het was duidelijk dat hij niet goed raad wist met de smeekbede van zijn vrouw. De arme man zat tussen twee vuren en dat werd er niet beter op toen Celeste alweer opstond om zich in het zeewater af te gaan spoelen. Hij slenterde naar het bouwwerk van zijn dochters en hielp zwiingend mee om het af te maken. Ondertussen keek hij keer op keer met een steelse blik naar zijn vrouw, die met een ongelukkig gezicht op de deken lijdzaam zat af te wachten tot ze eindelijk naar huis zou mogen. Toen hij weer bij haar terug kwam, gaf hij zich nog steeds niet helemaal gewonnen.

` Heb je nog koffie in de thermosfles?

` De bekers zijn vies geworden.'

` Dan spoel ik die even om. Celeste, we zijn vroeger toch ook wel naar het strand geweest en ik weet best dat je daar nooit echt enthousiast over was, maar je had er tenslotte best plezier in en reageerde helemaal niet zoals nu.'

` Je bedoelt dat ik me vreemd gedraag?

` Ik wilde maar zeggen dat ik niet goed raad weet met de situatie.'

` Ik ook niet.' Ze snikte het plotseling uit. Totaal overstuur was ze nu door de emoties die ze al urenlang probeerde te onderdrukken, en ineens leken al die opgekropte emoties aan de oppervlakte te komen. Ze wilden allebei dat hij zijn mond maar had gehouden en bij de meisjes was gebleven. Toch troostte het Celeste dat hij had opgemerkt hoe ongelukkig ze was en hij had haar uiteindelijk alleen maar willen opbeuren.

` Mam, ben je niet lekker? Twee ongeruste kindergezichten keken haar aan, zodat Celeste ervan schrok en haastig haar tranen droogde.

` Nee, je moeder voelt zich inderdaad niet zo lekker. Ik denk dat we er verstandig aan doen om maar naar huis te gaan.' Met een strak gezicht voegde hij de daad bij het woord en begon de spullen in te pakken. Celeste klemde haar kaken op elkaar. Nu ze eindelijk haar zin kreeg en ze naar huis gingen, borrelde een diep schuldgevoel in haar omhoog.

Tot nog toe hadden ze genoten, Henk en haar dochters, alledrie. Zij was de spelbreker geweest. Ze had, voor de zoveelste keer, het plezier van haar gezin vergald. En waarom? Alleen omdat ze het strand zo vies vond.

Er moest wel iets verschrikkelijk mis met haar zijn, dat ze haar verlangen om schoon te maken niet voor een paar uur ondergeschikt kon maken aan het verlangen iets fijns te ondernemen met haar gezin.

Maar was dat niet juist het probleem? Ze vond zelfs de gewoonste dingen niet fijn meer. Ze had een probleem. Marita had gelijk, er was een gróót probleem. Dat kon ze na vandaag echt niet langer